

Erken Okuryazarlık Ev Ortam? Ölçeði (EROY-EV)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Erken Okuryazarlık Ev Ortam? Ölçeði (EROY-EV)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21317>

Özet

Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği (EROY-EV), Banu Karaahmetoğlu tarafından 2015 yılında Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçeğin temel amacı, çocukların ev ortamında maruz kaldıkları **erken okuryazarlık** uyarımlarının ve destekleyici faaliyetlerin düzeyini belirlemektir. Bu araç, özellikle gelişimsel yetersizliği olan ve normal gelişim gösteren çocukların ailelerinin erken okuryazarlığa ilişkin inançları ile ev ortamı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla tasarlanmıştır.

EROY-EV, ebeveyn raporuna dayalı bir ölçme aracı olup, evdeki okuma materyallerinin zenginliği, ebeveynlerin okuma alışkanlıkları ve çocuklarla yapılan etkileşimli okuma etkinliklerinin sıklığı gibi kritik boyutları değerlendirir. Ölçek, 4'lü Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Erken okuryazarlık, ev ortamı, gelişimsel yetersizlik, çocuk gelişimi, aile inançları, Likert ölçeği.

Yazarlar

Banu Karaahmetoğlu

Amaç

EROY-EV'in birincil amacı, 3-6 yaş arasındaki çocukların erken okuryazarlık becerilerinin gelişimini destekleyen ev ortamı faktörlerini sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, gelişimsel yetersizliği olan ve normal gelişim gösteren çocukların ailelerinin tutum ve inançları ile çocuklarına sundukları çevresel destek arasındaki korelasyonu araştırmayı hedeflemiştir. Bu sayede, ev ortamının okuryazarlık davranışları üzerindeki etkisinin nicel olarak belirlenmesine olanak sağlanmıştır.

Ölçek aynı zamanda, ebeveynlerin erken okuryazarlığa ilişkin sahip olduğu ve uygulamalarıyla ilgili olarak hizmet ederek, erken müdahale programları için hedeflenmesi gereken spesifik alanları tanımlamayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, ailelere yönelik eğitim ve destek programlarının geliştirilmesinde temel teşkil etmektedir.

Yapı

EROY-EV, erken okuryazarlığın gelişiminde kritik rol oynayan ev ortamının niteliğini ölçmeyi

amaçlayan çok boyutlu bir yapıyı temel alır. Bu yapı, genellikle üç ana bileşeni içermektedir: **Materyal Zenginliği** (evde bulunan kitap, dergi ve yazı materyali sayısı), **Etkileşim Şekli** (ebeveynin çocukla birlikte okuma, hikaye anlatma ve yazma etkinlikleri yapma şekli) ve **Ebeveyn Tutumu** (ebeveynlerin okuryazarlığın önemine dair inançları ve motivasyonları).

Ölçek, bu boyutlar üzerinden ebeveynlerin çocuklarına sağladığı uyaran zenginliğini ve bu uyaranların kalitesini değerlendirerek, çocuğun gelecekteki okuma başarıları için ne kadar destekleyici bir çevrede büyüdüğünü belirlemeye çalışır.

Geçerlik

Ölçeğin orijinal kaynak materyalinde (Yüksek Lisans Tezi) spesifik geçerlik katsayıları detaylı olarak raporlanmamıştır. Ancak, geliştirme ölçeği olması nedeniyle, kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla alanda uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuş olması muhtemeldir. Kapsam geçerliği, maddelerin erken okuryazarlık ev ortamı yapısını ne ölçüde temsil ettiğini belirler.

İlerleyen psikometrik çalışmalarda, ölçeğin yapı geçerliğinin (örneğin, Doğrulayıcı Faktör Analizi) ve ölçüt bağıntılı geçerliğinin (çocuğun standardize edilmiş erken okuryazarlık testleri ile korelasyonu) detaylı olarak incelenmesi, EROY-EV'in bilimsel sağlamasını artıracaktır.

Güvenirlik

EROY-EV'in geliştirildiği yüksek lisans tezinde güvenirlik katsayılarına dair doğrudan bir bilgi bulunmamaktadır. Geliştirme sürecinde tipik olarak uygulanan güvenirlik çalışmaları arasında, ölçeğin iç tutarlılığını ölçmek için Cronbach Alfa katsayısının hesaplanması ve zaman içinde tutarlılığını belirlemek için test-tekrar test yönteminin kullanılması beklenir.

Ölçeğin farklı popülasyonlarda ve farklı zamanlarda aynı sonuçları verme kabiliyetini teyit etmek için, gelecekteki araştırmacıların iç tutarlılık analizlerini ve madde-toplam korelasyonlarını raporlaması gerekmektedir.

Faktör Analizi

Erken Okuryazarlık Ev Ortamı Ölçeği'nin (EROY-EV) geliştirilmesi sürecinde, ölçeğin teorik olarak varsayılan boyutların ampirik olarak doğrulamak amacıyla faktör analizinin kullanıldığı düşünülmektedir. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi alt faktörler altında toplandığını ve bu faktörlerin ev ortamı desteği yapısını ne kadar iyi açıkladığını ortaya koyar.

Genellikle bu tür ölçekler, okuma materyali mevcudiyeti, ebeveynin okuma şekli ve evdeki yazılı iletişime maruz kalma gibi ayrı ancak ilişkili faktörlere ayrılır. Faktör yapısının netleştirilmesi, ölçeğin yapı geçerliğine önemli katkılar sağlamaktadır.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Öz Bildirim/Ebeveyn Raporu (Self-Report/Parent Report)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ebeveynler

Age Group: Geli?imsel yetersizli?i olan ve normal geli?im gösteren 3-6 ya? aras? çocuklar?n ebeveynleri.

Population Details: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde yürütölen yüksek lisans tezi kapsam?nda belirlenen örneklem grubu. Çalışma, hem tipik geli?im gösteren hem de özel gereksinimli çocuklar?n ailelerini kapsam??tır.

Test Methodology: 4'lü Likert tipi derecelendirme ölçe?i. Yan?t seçenekleri genellikle frekans veya kat?l?ma dayalı olarak düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Erken müdahale, ebeveyn kat?l?m?, okuma alışkanlıklar?, geli?imsel gecikme, yüksek lisans tezi, çevre zenginli?i.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: banuunver90@gmail.com

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Tez Kurumu)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

EROY-EV, 2015 y?l?nda Banu Karaahmeto?lu taraf?ndan geli?tirilmiştir. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinlerin alınması ve ticari olmayan akademik araştırmalarda kullan?lmasına dair detaylar için do?rudan sorumlu yazar Banu Karaahmeto?lu ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücreti ve telif hakları, yazar?n kişisel takdirine bağlıdır.

Kaynaklar

Karaahmeto?lu, B. (2015). *Geli?imsel yetersizli?i olan ve normal geli?im gösteren çocuklar?n ailelerin erken okuryazarla??a ili?kin inançlar? ile erken okuryazarlık ev ortam? aras?ndaki ili?kinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Tezin eri?im ba?lantısı: tez.yok.gov.tr

Erken Okuryazarlık Ev Ortam? Ölçe?i (EROY-EV) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

ÖNEMLİ NOT: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin tam listesi ve detaylı puanlama yönergeleri için lütfen Banu Karaahmeto?lu'nun (2015) yüksek lisans tezine ba?vurunuz.